

Motion

1976/77:1668

av herrar Hagel och Lövenborg

med anledning av propositionen 1976/77:150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1977/78, m. m. (kompletteringsproposition)

Den borgerliga regeringens ekonomiska politik är klart högerbetonad och i överensstämmelse med storfinansens intressen. Också av kompletteringspropositionen framgår att den ekonomiska politiken i sig inrymmer ett samordnat angrepp mot den arbetande befolkningen. Det är enligt regeringens synsätt de breda massorna som här skulden till kostnadskriser, hög inflationstakt och växande arbetslöshet. Det är ett grundfalskt resonemang som inte tar hänsyn till det faktum att det inte är de breda folklagren som bestämmer över produktion och ekonomi utan ett litet fåtal kapitalägande.

Skärpt klasskamp

Sverige upplever i dag en situation av skärpt klasskamp. Efterkrigstidens utveckling har för många skapat bilden av Sverige som en oas med hög industriell utvecklingstakt, hög materiell levnadsstandard och inlindade klassmotsättningar.

Sverige gick starkt ur andra världskrigets period, dess industri var intakt, svenskt storkapital kunde profitera på behoven i det sönderslagna Europa.

Det svenska monopolkapitalet präglades under efterkrigstiden av en snabb koncentrations- och centraliseringsgrad samtidigt som den socialdemokratiska regeringen genomförde en generös subventionspolitik för att underlätta denna process. Arbetslösheten kunde i viss mån hållas tillbaka.

En ny situation har nu gradvis vuxit fram. Under 1960-talet tvingades även de mest blåögda företrädarna för den "krisfria kapitalismen" konstatera växande kristendenser, som trots kraftiga statliga subventioner av skilda slag inte kunde döljas.

Utvecklingstakten av BNP började sjunka, tanken på Sverige som den fulla sysselsättningens samhälle började ifrågasättas, lågräntepolitiken övergavs och prislavinen började rulla med allt snabbare takt. Motsättningen mellan kapital och arbete ökade.

Under andra delen av 1960-talet skedde en viss skärpning av klassmotsättningarna. Antaler strejker fick ett markant uppsving. Sverige kunde inte längre framhållas som ett "arbetsfredens mönsterland".

Den mest uppmärksammade strejken på senare år är gruvstrejken 1969-1970. Sedan kom skogsarbetarstrejken och en rad andra större och mindre strejker som vittnade om arbetarklassens hårdnande motstånd mot

kapitalets försök att till alla delar låta arbetarklassen bära bördan av den ekonomiska krisen, samtidigt som samma kretsar krävde oförändrat höga vinstmarginaler.

Ensidig återhållsamhet

I regeringspropositionen talas det allmänt om återhållsamhet, konsumtionsbegränsande åtgärder osv. Men de borgerliga har aldrig predikat återhållsamhet för de kapitalägande.

Under 1970-talet i allmänhet och åren 1972–1974 i synnerhet har de svenska monopolen kraftigt ökat sina profiler. I synnerhet de svenska råvarubaserade exportföretagen hade en blomstrande utveckling under dessa år.

En jämförelse av monopolens vinstmarginaler under perioden 1970–1975 mot perioden 1966–1969 visar att profiten ökade kraftigt. Under åren 1966–1969 låg vinstmarginalen i förhållande till förädlingsvärdet i industrin på 30,3 procent, under perioden 1970–1975 på 34,9 procent. Vinstmarginalen för monopolföretagen har alltså under 1970-talet haft en årlig ökning med 4,7 procent jämfört med 1960-talets andra hälft.

1975, som kännetecknades av en djup internationell ekonomisk kris, var för svensk industri ett blomstrande vinstår. 1975 var den svenska stålindustrins profiler tre gånger högre än genomsnittet för världens stålindustri. 1975 tjänade svensk bilindustri tio procent på sitt kapital medan världens bilindustri förlorade två.

Den svenska bolagsskatten och statens subventionspolitik till storföretagen är internationellt sett unika. Den nominella bolagsbeskattningen på 50 procent är gynnsam för vanliga bolag och ändå gynnsammare för monopolföretagen.

Industrin har nu obeskattade samlade vinster på 27 miljarder kronor, vilket genom att de inte är indexreglerade är subventioner till företagen på 3 miljarder per år.

Monopolprissättningen har blivit alltmer utpräglad bland de svenska monopolen. Under åren 1975–1976, med minskad export både absolut och relativt, vilket den borgerliga regeringen och SAF försökt göra löntagarna ansvariga för, har orsaken varit att den svenska exportindustrin har förlorat marknadsandelar därför att de svenska monopolens prissättning har överskridit världsmarknadens takt.

Arbetarpartiet kommunisternas uppgift är att inför de arbetande massorna avslöja den åtstramningslinje som bl. a. kommer till uttryck i kompletteringspropositionen. Det måste klargöras att en ekonomisk politik i de arbetandes intressen endast kan lösas genom att monopolens makt angrips.

Massarbetslöshet

Massarbetslöshet är nu en realitet. Den borgerliga regeringens politik innebär standardsänkning. Man uppger att arbetslösheten skall bekämpas genom åtgärder för att begränsa den privata konsumtionen. I kompletteringspropositionen (bil. 1, s. 33) heter det:

Det är ur detta perspektiv som regeringens ekonomisk-politiska paket skall betraktas. Det innebär bl. a. att den privata konsumtionen begränsas genom att mervärdesskatten höjs fr. o. m. 1 juni, att åtgärder vidtas för att hålla tillbaka även den offentliga sektorns utgiftsexpansion och att efterfrågan på resurser inom byggnadssektorn dämpas.

Men politiken att göra allting dyrare, att strypa åt den offentliga sektorn och begränsa byggnadsverksamheten skapar inga nya jobb. Tvärtom. Kampen för sysselsättningen i Sverige har stått i blickpunkten under hösten och vintern. Arbetsköparnas och den borgerliga regeringens taktik inför avtalsrörelsen har varit en på alla fronter samordnad offensiv mot den arbetande befolkningens grundläggande intressen: rätt till arbete, ökade sociala förmåner och reallöneförbättringar. I denna offensiv har industrins varsel- och permitteringshot spelat en viktig roll. Det har varit ett led i kapitalets ideologiska och propagandamässiga offensiv för att hålla tillbaka lönekraven.

Mellan december och januari steg den registrerade arbetslösheten med 34 000 personer. I januari var den registrerade arbetslösheten uppe i 95 000. I LO-ekonomernas rapport Ekonomiska utsikter våren 1977 heter det bl. a.: "Om inte regeringen vidtar kraftåtgärder finns det risk för att 150 000 är arbetslösa i vinter."

Sören Andersson, chef för Sparbankernas banks ekonomiska sekretariat, säger enligt AB 10/5: "Räkna med 200 000 arbetslösa i början av nästa år som resultat av den borgerliga svängremspolitiken."

I regeringspropositionens bil. 1, s. 33, heter det självbelåtet: "Den fulla sysselsättnings politik består." Detta är lögn. Regeringens ekonomiska politik häddar för massarbetslöshet.

Bygg Stålverk 80. Nationalisera stålindustrin

I kompletteringspropositionen finns ingen antydning om förberedelser för att bygga upp nya statsindustrier. Stålverk 80 i Norrbotten har torpederats, och Nabseths utredning innebär förberedelser för ett nytt dråpslag mot närmare 10 000 arbetare och tjänstemän i Oxelösund, Borlänge och Luleå. Det är enligt utredaren nödvändigt för att öka lönsamheten i branschen.

Regeringen har inte tagit avstånd från Nabseths förslag. Allt tyder på att utredaren i fråga är regeringens man och att slopandet av Stålverk 80 följs av en rasering som drabbar övrig stålindustri.

Det är en destruktiv politik. Järn och stål är en av förutsättningarna för all industriell expansion, och det finns på sikt en växande marknad både

i Sverige och utomlands. Kraven på förstatligande och på ett definitivt slut på den kapitalistiska misskötseln av denna viktiga industrisektor växer nu också bland de arbetande. Kravet på att Stålverk 80 byggs och kompletteras med en genomtänkt plan för nationalisering och utveckling av hela den svenska järn- och stålindustrin måste ses som ett led i kampen mot monopolkapitalet och för skapandet av nya arbetstillfällen. Lika viktigt är att det snabbt läggs fram en plan för uppbyggnaden av nya statliga basindustrier.

Regeringen vill att svenska folket skall producera mera, arbeta mera men äta mindre. I det syftet företogs devalveringen, momshöjningen och en rad andra åtgärder som drabbar det arbetande folket.

Man vill också försämra de sociala förmånerna. F. n. utgår vid inköp av läkemedel rabatt från sjukförsäkringen med 50 procent av den del av kostnaden som överstiger 5 kr. och med hela den kostnad som överstiger 35 kr. Maximiavgiften per inköp är alltså 20 kr.

Regeringen föreslår nu att gränsen för full rabatt höjs från 5 till 10 kr. Maximiavgiften för inköp blir sålunda 25 kr. På det sättet sparar regeringen in 75 milj. kr., vilket vältras över på gamla, sjuka och andra som behöver medicin.

Det är en antisocial åtgärd som arbetarpartiet kommunisterna avvisar. Lika antisocial och destruktiv är devalveringen och den nyss företagna höjningen av momsen.

Den borgerliga regeringens ekonomiska politik är ett uttryck för högeroffensiven i det svenska samhället. Det är en ny etapp i utvecklingen av den svenska statsmonopolistiska utvecklingen. Alla de åtgärder som föreslås är led i ansträngningarna att övervältra den kapitalistiska krisens verkningar på det arbetande folket.

Demokratisk front nödvändig

För den svenska arbetarklassen gäller det att gå till samlad offensiv mot den borgerliga regeringen och dess arbetarfientliga politik. Det är nödvändigt att skapa en hred demokratisk front, som inte innebär ett återvändande till den tidigare reformistiska förvaltarskapspolitiken utan tar sikte på att beröva monopolerna deras makt och trygga de arbetande människornas intressen. Det är nödvändigt att monopolens nyckelpositioner övertas av samhället och att nationalisering genomförs av viktiga industribranscher, naturrikedomar, banker och försäkringsbolag. Det krävs en helt ny politik som måste föras i strid mot storfinanserna och de borgerliga partierna.

En sådan politik måste bl. a. innehålla följande viktiga punkter:

1. Den växande kampfronten mellan arbetare och tjänstemän måste användas för att ständigt öka de arbetandes andel av produktionens resultat.
2. Arbetslösheten måste bekämpas genom nationalisering av viktiga industribranscher, banker och försäkringsbolag. Nya statliga basindustrier byggs upp med medel ur bl. a. AP-fonderna. I första hand bör järn- och

stålbranschen nationaliseras och Stålverk 80 byggas enligt den ursprungliga planen.

3. Kapitlexporten skapar arbetslöshet i Sverige och bör stoppas.

4. Avtalsrörelsens resultat tryggas genom införandet av ett effektivt prisstopp som räcker under hela avtalsperioden. Hyrorna måste ner. Momsen slopas helt och ett nytt demokratiskt skattesystem utarbetas med målsättningen att beskatta produktionen i stället för konsumtionen.

5. Handeln med den socialistiska gemenskapens länder och de progressiva u-länderna måste ökas. Ökad handel med dessa länder skapar fler arbetstillfällen och är därmed till nytta för arbetarklassen.

6. De militära rustningarna skärs ner till hälften, och resurserna överförs för att skapa ny statlig sysselsättning.

Den borgerliga regeringens ekonomisk-politiska paket, som framträder bl. a. i den s. k. kompletteringspropositionen, utgör ingen lösning för det arbetande folket, och vi avvisar därmed dess allmänna riktlinjer.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda föreslås

att riksdagen beslutar

1. att avslå regeringens hemställan i bilaga 1 i propositionen 1976/77:150,
2. att med anledning av propositionen i övrigt som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om riktlinjerna för den ekonomiska politiken.

Stockholm den 20 maj 1977

ROLF HAGEL (—)

ALF LÖVENBORG (—)